

Secció de llengua i literatura

«Madame se meurt»

12

“És imprescindible d'incloure el nom de Fernando Pessoa en la llista dels grans artistes mundials nascuts durant la penúltima dècada del segle passat: Stravinsky, Picasso, Joyce, Braque, Jlenikov, Le Corbusier...” Roman Jakobson.

“Je est un autre”, així explicà A. Rimbaud el complex paradigma de l'alteritat de la poesia moderna, símptoma de l'anomenada crisi de l'ego romàntic, reflectit en Neibla i Nada d'Unamuno, en Juan de Mairena i Abel Marín d'Antonio Machado, en Mallarmé... resultat de la filosofia irracional del segle passat i de les teories de Freud, aquesta crisi es troba reflectida sobretot en Fernando Pessoa, per a

ell: “El poeta és un fingidor. Fingeix tan completament, que arriba a fingir que és dolor. El dolor que de veritat sent.” La poesia de Fernando Pessoa (1888-1935) és l'expressió més clara d'aquesta crisi de la identitat de l'home contemporani occidental, que comença amb la Mort de Déu de Nietzsche i per tant, amb la Mort de l'home, la pèrdua del sentit transcendental de la vida. La seva obra -“el Drama em gente”- és dominada per un sentiment radical de solitud i per un moviment constant entre la tradició i la modernitat, entre al raó i els sentits..., la seva obra és complexament construïda a partir de la seva complexa personalitat que dona

com a resultat diferents registres poètics, dins el que Pessoa va anomenar “el poder de despersonalització dramàtica”, i la màgica invenció de diversos heterònims, completament diferents en l'art poètica i en la biografia. “Vaig posar en Casiro-diu Pessoa -tot el meu poder de despersonalització dramàtica, vaig posar en Ricardo Reis tota la meua disciplina mental, vestida de la música que li és pròpia, vaig posar en Alvaro de Campos tota l'emoció que dóna la vida.” Enguany, és el centenari del seu naixement i aquest, el petit homenatge que els portadors de la cultura oficial s'han descuidat de fer a Fernando Pessoa i al *miglior fabbro*, T.S. Eliot,

també nascut l'any 1888. Fernando Pessoa junt amb Camoëns, dos dels més grans poetes d'aquest segle són la millor literatura portuguesa de tots els temps. T.S. Eliot, junt amb Valéry, Riba i Guillén són el quartet que amb el postsimbolisme han realitzat les millors obres d'aquest segle. *Madame se meurt*, abans, la poesia no era la punta de la piràmide sinó la base de la cultura, i ni la ciència ni les arts ho eren. Ara, a Reus, *Madame se meurt* perquè la base ha canviat: de la poesia i la literatura s'ha passat al folklorisme de Festa Major dels dirigents culturals de la ciutat... *Madame se meurt!*

JORDI ARTIGAS I PROUS